

СКОРОТЕЦА.

(*Courier.*)

Число 37.

Четвртакъ 13 Мая 1843.

Год. II.

СПѢВЪ.

СВОЯКА СВОМЪ.

одъ Дмитрія Арнота.

Чуй млада музо! премилой Браћи се
Пѣвати спремамъ; дай мила, пріятствомъ
Слячымъ, обли варвіта низкогъ
Струне ми! — Чуйте! Време є,

Ныва, съ кое ће т' Вы, и потомство Вамъ,
Плоде трудова жиѣти. — Вы сѣмена
Сѣйте чистогъ и полезногъ;
Трудте се за Родъ, Бога и Цркву

Па за просвѣту ума! — Захвалность Вамъ
Дужну времена зубъ сглодати неће.
Споменъ дѣла, и крозъ вѣкова
Бурѣ сѣне потомству. Безгрижна

Питаће совѣсть праведногъ душу
Вѣчно. — Трудъ є опредѣлность сила
Нашій. Трулогъ чаменя дремежъ
Празанъ є лѣности подле животь.

Смрть іой даймо! — Духъ времена, чистымъ
насъ
Гласомъ, на полъ правности зове. — О
Слѣдуймо добротвору нуждномъ!
Време є, Србской на ныви словства,

Да славе цвѣтакъ развія нѣжний листь;
Съ Народма и мы, чести да дѣлимо
Вѣице! — Све што добро и красно
Бзыкомъ дише туѣинства странногъ,

Треба да скоро нѣжной на зори намъ
Книжества заплави. — Сви су то среѣни

Чинил! Бсть, то треба и мы!
Съ старе се лозе млада сади.

Добаръ омладакъ текъ одъ доброгъ воѣа
Быва. — Дай Србе драгій! сѣи; умне
Вѣштине раломъ, запарай на
Нывы превеѣъ слабачкогъ намъ слов-
ства!

Плоде шальи у родъ; послуј, да себи
И Браћи милой среѣништа осушѣшъ
Темель! — Узаймна любовь, помоѣъ,
Грдне текъ терете носи лако.

Тако є! Ко своѣъ, некъ є и браѣе,
Своє добру радъ; па некъ дѣли явля!
Награда буд' чистота свести;
Сполню ће хвалу донет' потомство.

СУДБА ГЕОРГИЯ БРАНКОВИЧА ДЕСПОТА, И НАРОДА СРБСКОГЪ СЪ НЫМЪ У АУСТРИЮ ПРЕШАВШЕГЪ.

одъ Д. Арнота.

(продуженіе)

5) За време Графа Карла Валенштайна, при Польскомъ посланичеству находѣнегъ се добрымъ момъ савѣтима, старао самъ се дѣло Вашегъ Величества добро къ концу привести. О чемъ самъ и пресвѣтломъ двору Вашемъ много пута извѣстіе учинію. За кою услугу, чрезъ поменутогъ Графа именовъ Вашегъ Величества, не само благодар-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

ность, но и награда обеѣана ми е была; као што писмо његово изъ Варшаве 4 Априлія 1683 писано свѣдочи.

6) Милостиво позивателна писма Величества Вашегъ цѣломъ восточномъ народу како Грчкомъ, тако Влашскомъ, и Бугарскомъ, у точномъ преводу вѣрно самъ разасло; а при томъ и поощтравао самъ ѿ, да се нестраше подъ милостиву обрану Вашегъ Величества предати се. Сва тамо написана обеѣаня самъ имъ вѣрно предложію, умолю и побудію.

7) У време обседе Уйварске одъ восточногъ народа Христіянства, благословомъ Патріярха Максима, за Србскогъ Деспота избранъ самъ быо. Патріярхъ Арсеній кодъ Будима ме е вторимъ благословомъ потврдію; одъ Вашегъ Величества, посланичествомъ Влашкимъ у Бечу находѣхуми се прво на степенъ Баронства, потомъ на Графовство возведенъ самъ быо. Свою клеветника мой уста не само моіомъ, но іоштъ живы людій, и Історіографа Латински и Грчки сведочбомъ запушити могу; и точно родословіе и степене племена тогъ честно посведочити могу.

8) Докъ е Генералъ Ердельскій Ветерани извѣстіе одъ пресвѣтлогъ Двора Вашегъ о обеѣанію мени одъ Вашегъ Величества учинѣномъ чеко: донде самъ я све моѣ старанѣна то обратію, да бы и Влао-запланинскій народъ къ поданичеству Вашемъ Величеству преволео; коѣ самъ духовнымъ и отеческимъ савѣтомъ моимъ и учинію.

9) Тако сабраномъ одъ мене Србскомъ и Влашскомъ войскомъ, при горама Ердельски граница, станъ утврдимъ. Сва е вѣрна моя войска еднодушно дигла оружіе и чекала проклетогъ непріятели турчина. У то време добіемъ писмо одъ Генерала Хайслера да идемъ Фелдмаршалу Баденскомъ, да съ

нымъ уговоримъ гдѣ ћемо на турке ударити. Я самъ се вѣрности и правде држо, што е скоріе можно было, съ ѿколько мой послужителя похитимъ у станъ Баденскогъ Фелдмаршала. Кадъ самъ тамо приспѣю; прво самъ подъ стражу метнутъ после у правый затворъ, противъ свою народны правѣ.

10) О овомъ момъ невиномъ зауставленію, уплашенъ и ожалосѣнъ Србскій народъ, чрезъ посланичество свое, коленопоклонно молю е за узрокъ затвора могъ. На коѣ су писменный одговоръ добыли; да е узрокъ зауставления могъ непознанъ, но што скоріе ће имъ се о томъ извѣстіе дати. Ако самъ у чему кривъ да каштигу достойну прійимимъ. Ако ли самъ чистъ и невинъ, съ понизнымъ поклоненіемъ просимъ да бы съ чешу одпуштень быо, да небы неспрслушанъ тавничнымъ мракомъ, смрадомъ и глафу уморень быо. —

Но ни на ту покорну молбу Деспотъ не одпуштень быо; а тому е найглавнѣи узрокъ быо: гнѣвъ ожалосѣногъ Монарха, кадъ е чуо да е Србскій Београдъ съ околны градовы и цѣломъ Србскомъ земљомъ опетъ у турске руке досто. Очемъ е найвеће старанѣ и савѣтъ обратію, како бы изгублѣне землѣ изъ руку варварски изтргнути мого, а све е друго на страну одложію. —

(продуженіе свѣдуе.)

О Д Г О В О Р

НА УТУКЪ Г. М. СВЕТИЋА.

одъ Вука С. Караѣића.

(продужено)

Ја опетъ кажем Г. Светићу, да је у цијеломе његовомъ философирању и етимологизирању о ријечи кон све оно, што други (које онъ бојаги није читао!)

прије њега нијесу казали, само његова фантазија, као и друго много којешта. Ако је најприје, као што он каже, било у Славенском језику кѣн, па од тога послје постало кон, онда је без и каке сумње кон по наријечију сјеверноме, а по јужноме ваљало би да је кан (као н. п. сѣнѣ, сонѣ, сан). Што Г. Светић у Утуку наговјешћује, да кон није Славенскога коријена, то у овоме догађају не значи ништа; јер у Славенскоме језику има ријечи на стотине, којима би се коријен могао тражити у језику Латинскоме, Јелинскоме и Санскритскоме, па оне опет све у нашијем нарјечијама иду свака са својом врстом. Кад би се, н. п., ријечи нашој дан тражио коријен, ваљало би је испоредити с ријечју Санскритском динам, с Јелинском *δην* и с Латинском *dies*; па је опет у староме Славенском језику дѣнь, у сјеверноме нарјечију дѣнь, а у јужноме дан. Тако би исто и од кѣн морало бити кон по сјеверноме нарјечију, а по јужноме кан. Ако Господ. Светић ово не може или неће да призна, ја му нијесам крив, што се плете у посао, којег не разумије, или што би на силу хтјео људе да увјери, да зна и оно, што не зна. — Тако је исто смијешна његова етимологија у ријечима: променути, вѣ'ти и вѣ'нути, и ма'на и ма'нити. У цијелој тој ствари ово је истина, да су људи (понајвише књижевници), који управо не знаду свога језика, него га кваре, мјесто променити узели променути (н. п. према кренути, минути, венути); а мјесто споменути, бринути се, манути итд. узели су: споменити, бринити се, манити: дакле управо наопако, као н. п. у Бачкој што се каже прико Дунава, и боле ме глава; а мана или махана ријеч је Турска! Остало све, што Г. Светић о овоме из-

вија, само је за оне људе, који знаду мање од њега, па да се чуде његовој мудрости и етимологији; а који знаду онолико, колико и он, и више од њега, они се морају смијати ономе. Премениути, као и оканути се, и остале многе овакове ријечи, ја сам најприје чуо у Сријему; а да је променити правилније, о томе многа, који друкчије не може да разумије, може увјерити и Словенски и Руски језик.

Да је Г. Светић прије написао своја „ображавања Србски рѣчиј“ него ја моја „Главна свршивања суштествителни и прилагателни имена у Српском језику“, и да је мени то „добро познато“, то сам ја први пут чуо од њега из Утука! Свијету је познато, да је мој посао наштампан године 1827. а његов 1829. и ја сам најприје за његов посао чуо око половине онога љета у Крагујевцу од Г. доктора Стеића, који га је читао у Шапцу, а сам сам га у руке добио у Бијограду на свршетку оне године. — Г. Светић каже, да је моје главно тежење било само: „скупити и изброити главна свршивања суштествителны и прилагателны имена“, а његово намерење да је било: „показати, како се читави редови рѣчиј ображавају, опредѣлити, шта управо у ономъ виду значе, и како се од подобны у значено рѣчиј разликују“: и тако да је он, као „онај пливачъ, којкуша на дно воде загниорити се“, а ја да сам, као „онај, који по површю плива“. Овако мисли и говори Г. Светић, а други њетко може бити да би му на то рекао, да сам ја мојијем простијем начином за паметне и у овоме послу вјеште људе учинио оно исто, што он каже да је рад био учинити. Кад су ријечи скупљене и једнаке с једнакима у редове постављене, ласно је онда наћи значење ономе, који језик иоле зна; за то

сам ја ондје значење ријечи назначивао само на онијем мјестима, гдје сам видјео, да се може казати о мало ријечи. Који пак од нас двојице дубље плива, у томе Г. Светић не може бити судија; јер и патка кад загњури главу у воду,

а реп и ноге дигне изнад воде, мисли, да је заронила у морске дубине. Да би дакле читатељи, као праве и безмитне судије, о овоме послу могли судити, ево овдје два примјера на поредо из мога и из његова посла :

ВУК 1827. ГОДИНЕ.

61) Ство.

(даница за годину 1828. страна 72-74).

„а) Без и кака изузимања (од различни ријечи) н. п.

Богомол-ство	пијан-ство)
везир-ство	пјан-ство)
врагол-ство	побратим-ство
добročин-ство	поглавар-ство
ђавол-ство	познан-ство
ђевер-ство	покућ-ство
задовољ-ство	поочим-ство
злочин-ство	посестрим-ство
нгуман-ство	старјешни-ство
јаран-ство	сужањ-ство
калуђер-ство	трој-ство
кум-ство	ћесар-ство
лаком-ство	цар-ство
лукав-ство	итд.
пријатељ-ство)	
непријатељ-ство)	

„б) У оваким ријечима, произведеним од ријечи, које се свршују на Д или Т, често се у говору изостављају ова оба слова (Д и Т), н. п.

богат-ство	и бога-ство
брат-ство	— бра-ство
војвод-ство	— војво-ство
господ-ство	— госпо-ство
људ-ство	— љу-ство
проклет-ство	— прокле-ство
старосват-ство	— старосва-ство.

в) Које се ријечи свршују на Г, З, К, или А мјесто АХ, у оније се по обичају претвори Г и З у Ж, К и Ц у Ч, а послје А (мјесто Х) изиђе Ш; али се даље овака имена од њи производе двојачо :

α) У њекоји мјесто свакога од поменути слова на крају дође Ш, а у производноме слогу С се слабо чује, него само ТВО н. п.

друштво	мјесто	друж-ство
јунаштво	—	јунач-ство
кнештво	—	кнеж-ство
млаштво	—	млож-ство
момаштво	—	момач-ство
сиромаштво	—	сиромаш-ство
старјештво	—	старјеш-ство.

СВЕТИЋ 1829 ГОДИНЕ.

4. Ство.

(Ш. Ч. љетописа за годину 1829. страна 81).

„4 Ство. Значи а) множину или скупштину онога имена, ком се пришива, кад се са существителным слаже, н. пр. братство, людство, друштво и пр. б) кад се са глаголом сложи, значи својственост за себе сматрану, н. п. братимити братимство, сродити сродство, господство, чувство или чуство. — Но има на ство и таковы речи, које и едно и друго значење имаю, и то из тога узрока, што се и од суштествителног имена, и од глагола еднако производе н. п. кумство од кум и кумити; друштво од друг и дружити“.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ВУК 1827 ГОДИНЕ.

β) У њекоји се пак пред **СТВО** уметне **АН**,

н. п.

бож-ан-ство	раж-ан-ство
велич-ан-ство	свједоч-ан-ство
отач-ан-ство	човеч-ан-ство

Тако је у чудество (од чудо) уметнуто **Е** (ако није од чудеса?).

γ) У њекоји се имена производе од прилагателни посвојителни, н. п. братин-ство, краљев-ство, очин-ство, попов-ство. Братимство је од братим (као побратим), премда се само не говори“.

70) ИШТЕ.

(Даница за год. 1828. стр. 80-81).

а) Од имена сушствителни, и то :

а) Које значе мјесто, ђе је што било, н. п.

бостан-иште	муар-иште
буњ-иште	намастир-иште)
ватр-иште	манастир-иште)
вашар-иште	огњ-иште
воденич-иште	панађур-иште
град-иште	разбој-иште
двор-иште	роткв-иште
збор-иште	роч-иште
агр-иште	рп-иште
јечм-иште	ручнич-иште
конопљ-иште	сел-иште
куђељ-иште	стри-иште
кукуруз-иште	суп-иште
кунус-иште	ћетен-иште
кућ-иште	цркв-иште
лан-иште	шенич-иште
лубенич-иште	

и тд.

Међу ове ријечи иде и даниште (ђе се дан проводи), и планд-иште (ђе се подне пладне проводи?). Буњиште је произведено од самога коријена (а не од буњ-ак). Љето-виште (ђе се љетује), маковиште (мјесто мачиште), и спасовиште (ђе се празнује спасов дан) имају **ОВ** пред иште.

β) Које значе држак од чега, н. п. кос-иште, оств-иште, сап-иште.

γ) Различног значења, н. п. дер-иште, јер-иште, прт-иште, сир-иште, сукн-иште.

δ) Од глагола (од времена давно прошавашиг), и значе такођер мјесто, ђе се што радло, н. п.

играл-иште	рвал-иште
повал-иште	скакал-иште
потрвал-иште	

Међу ове ријечи иде (по производу) и смет-ла-иште“.

СВЕТИЋЪ 1829 ГОДИНЕ.

3. Ште.

(Ш. љет. за год. 1829. стр. 80-81).

„3. Ште. означава место онога сушствителнога, ком се пришива, н. п. Кућа кућиште (der Ort, wo das Haus ist, oder der war, — Hausplatz), тржиште (Marktplatz), кад е пак потреба од глагола начинити оваку реч, то свагда најпре мора се од глагола начинити сушствително име, па томе додати ште. То бива или а) по кроју првобитноме, као н. п. рочи-ти рок рочиште, ток точиште, позор позориште, или б) изводи се сушствително на ло, и после се пришије ште, н. п. седати седало седалиште; шетати шетало шеталиште. Ако ли оће да ово ште значи и место и ствар, која се онде налази, зајдно, то треба од сушствителног најпре начинити прилагателно притежатељно на ов, ова, ово, н. пр. њла ов, њловиште“.

(продуженије слѣдуе.)

ФРАНКЛИНЪ.

одъ Стаматовића.

(продужено.)

Овогъ правогъ грађанина нити су велика и сјайна достоинства, у којима се и онъ и синъ нѣговъ налазио, нити јоштъ већа, која су га у чести и новцу очекивала, обѣћаня, нити наравна наданя, да ће управо оно, што већ у рукама има, изгубити, нити личне опасности, да сирѣчь у Енглеzској ухваћенъ и затворенъ, не буде, нити потайне у Паризу претнѣ нити ласкателны великаша добровольности ни за едно ока тренуће ни су могла у нѣговымъ намѣрама поколебати. Тако исто ни представљаня оны опасности, съ којима бы отечество нѣгово највећа своя добра, честь и срећу свободе своизвозвати морало, ни су га одъ тежени нѣговогъ зауставити могла. Свето, и сви најопаснији свершетци страшнога рата, сви пріятельски и ласкатателни савѣти, сви најстаріи и највѣштіи пріятеля нѣговы или други Енглеzски великаша наговори ни за еданъ тренутакъ ни суга поколебати могли. Овай одвећъ благій другоячѣ и миролюбивый грађанинъ съ највећимъ постоянствомъ свагда што говорио: да онъ воли то пређе дочекаати, како да народъ нѣговъ саевимъ пропадне, нежели да свою честь и своя права изгубити мора. Овой само мысли, која се живо по Американскомъ народу разлила, благодарѣ Америку, благодарѣ цѣлый свѣтъ Американску свободу и славный коначъ овогъ највеличественіегъ за правѣцу и свободу людску рата. Но пређе јоштъ него што се войничка сила Енглеzска у овай ратъ умѣшала, онъ е воћенъ быо политичнымъ разумомъ, обштымъ грађанскимъ духомъ

и благороднымъ жертвама. Главна средства у војено овога рата была су своевольна одустаянја одъ купованя тея и други енглеzски товара. Но јоштъ е благородни быо овай ратъ; кадъ е већ стваръ до насилны позоришта и до општры Енглеzски пресуда доведена была, будући да су садъ у нѣму съ тежимъ јоштъ жертвама реченый политичкій разумъ, и најблагороднѣя грађанска свѣть у правомъ смыслу сачувани были. Али много јоштъ веће нежели икакове криве жертве есу оне, коє е градъ Салемъ онда, кадъ е противъ свободно мыслећегъ Бостона каштига изречена была, презирући највеће Енглеzске милости своимъ отечеству драговољно принео. Онъ е сирѣчь све оне милости, коє су му се о трошку овогъ братинскогъ града давале, одбаціо и изяснио се, да еъ Бостономъ еднако мысли. У цѣлой пакъ сѣверной Америки светковао е онај данъ, кадъ се Бостонско пристаниште затворило было; а мужественѣи овогъ свободу любећегъ града представници тако су се храбро держали, да су подъ претећимъ имъ бодилама на наметнутый уставъ заклетву положити одрекли се. Гдѣ се тако великодушне и отечестволюбиве мысли налазе, или другоячѣ јоштъ да кажемъ, гдѣ тако политичкій разумъ у народу влада, ту е права свобода одомаћила ее. Овако дакле лакше Франклина постыћи можемо, кои ако се и ееть изяснио, да су добродѣтельни само народа за праву свободу способни и нѣ достойни, зато е опетъ свой народъ за зрѣо и валинъ держао, те га е саевима своимъ силама у светымъ нѣговымъ намѣрама подпомагао и утверђивао.

Човеколюбаць овай одъ свега сердца миръ любіо е; али о трошку пра-

Увице свободе и чести свогъ отечества нигда онъ мира ни е купити хтѣо. Онъ е управо збогъ повишеногъ данка узрокъ быо, те се ратъ започео, и онъ за 10 година у Лондону посланикъ быти морао. Еданъ између нѣгови познаника свештеникъ Докторъ Шмитъ за заключеніе Божіегъ промысла сматра то, што е Франклинъ као храбрый бранитель Американски права у Лондонъ посланъ быо, кои е онда, кадъ е већ видѣо, да се за народъ нѣговъ ланци кую, на ту великодушну мысао дошао, да пређе іоштъ, него што се исти самимъ скопчяю, раскине ій ѣ искида. Еднако е онъ суграђанима своима талиянску ону пословицу на память доводіо и предъ очи ставляо: „Како овцомъ поставешъ одма ће те куриакъ побести.“

(конацъ слѣдуе).

РАЗБОЙНИЧКО НАПАДАНІЕ И НѢГОВА СЛѢДСТВА.

У Паризу одъ некогъ времена живи некій богатъ Англезъ, Лордъ К. кои сѣношћу свогъ домостроительства и у самой вароши раскошности (лукуса) у очи упада, и кога се особито лепой госпођи сви диве. У Дек. 1842. г. врати се онъ изъ свогъ замка у Англезску у Лондонъ, да одатле у Паризъ оде. Али люди еднo мысле, а — разбойници друго. Кога Лорда на главной улици на еданпуть се нападну; еданъ мужъ, кои ни е као разбойникъ изгледао, врло учтиво поздрави га, и моляше га за извиѣнѣ, што онъ Господина на неколико тренутака задржава. „Я знамъ“, рече онъ „да вы музику, а имено певанѣ, волете, а я ево овде имамъ мою кћерь, девойчицу одъ седамнайствъ годна, коя само на вашу заповестъ очекуе. Вы ѣте іой занста ту честь указати, да е мало послушате, а ово увеселеніе само ће васъ банкноте коштати што у вашемъ цепоу имате“. Лордъ кое што ни е имао оружія, коимъ бы овогъ разбойника отерао, кое пакъ што му ни е башъ до неколико стотина фунтій штерлинга стало, пружи непознатомъ банкноте, и теде далѣ путовати. Али страный му стане на путь, говорѣнъ, да онъ мора

нѣгову кћерь чути, како пева. Анна, ѣи разбойника, плашљиво при ступи ближе Лорду, и почне певати. Она е тако лепо певала, да е Лордъ у коли нестивце „іоштъ еданпуть“ повикао. Девойчица повтараваюѣи свою арію узляши коня и са отцемъ далѣ одяши. Лордъ дуго ни е могао овај догађай заборавити; лепа девойчица непрестано е предъ нѣговымъ очима стояла, нѣнѣ дражестный гласъ звоніо е у нѣговымъ ушима, и онъ бы радо дао іоштъ еданпуть едъ непознатогъ оплѣвити се, само да іоштъ еданпуть девойку види и да е іоштъ еданпуть чуе. Непредвиђене околности у Лондону га дуже, негъ што е тео, задрже, и еданъ данъ читаше у новинама о некомъ шарлатану, кои е са свимъ на оногъ шалнкъ быо, кои е съ нѣмъ посла имао, съ томъ само разликомъ, што су служители нападнутаго шарлатана уватили и у Лондонъ довели. Стваръ е на судъ дошла; но будуѣи да непознатый никаква насилія ни е чиніо, а ни коимъ се законима не забранюе, на путу концерте давати: зато му ништа ни е было. Овај се зваше Бакстонъ и после преповедаше Лорду свое жиѣе. Онъ е одъ добрыхъ родителя рођенъ, но збогъ раскошности тако постане сиромъ, да га е сиротиня на онај пороку навела, кои га е до клуше обтуженика доведо. Анна ни е была нѣгова кћи; онъ е ню као мало дете на улици зашавшю нашао. Лордъ обећа, да ће е као певачицу изобразити дати, и пође съ нѣомъ у Майландъ, да е славномъ учителю Ламбертн преда. Овде е они здраво успевала, и ступи подъ именовъ Маріјаниа првый путь явно у венеци. Доцнѣ оде у Римъ и Неаполь, и свуда е певанѣ слушателѣ одушевлявало. Лордъ ни е ю изъ очію испустіо; ербо е любіо, премда то ни е тео признати. На последакъ се одважи свою любовь предъ Маріјиномъ одкрити, на кое му она и срдце и руку поклонн. Одкако му е она нѣгова госпођа, све е употребіо, само да дозна за нѣне родителѣ али нѣгови трудови сви су суетни были. Бакстонъ, разбойникъ, помођу Лордовомъ отишао е у Америку, и опетъ честанъ човекъ постао.

**РОДОЛЮБИВЫЙ ПРИЛОЖНИКЪ НА
ФОНДЪ ШКОЛСКІЙ ПОДЪ СЛАВ.
ДЕПУТАЦИОМЪ НАОДЕБИЙ СЕ.**

Нѣгово Высокопреосв. высокодостоинѣйшій Г. Евгений Іовановиѣтъ Епископъ карлштадскій, благоволю є на фондъ наши народны школы 5 фр. жертвовати. —

Какву и колаку, милый народе Србскій! можемо имати надежду у будућности, кадъ намъ садъ найотличнии наши мужевн живымъ жертвама гледи, да известный и правый органъ просвете наше осигураю, побольшаю и благородну му намеру у дѣло привести олакшаю. Кадъ намъ фондъ наши школы помоћу родолюбивы приложника оно уздае, на што су га безсмртни нѣгови установительн наменули; онда ћемо достойни быти славны Мушиц. речій: „Оливнии вамъ вѣнци зеленити будутъ въ почестъ отъ рода въ родъ“. Онда ће наша слава, и наша заслуга у целой сѣйности показати се; ерѣ зна ће срећный нашъ потомакъ, да смо и мы одъ наши прадедова многа блага, као: славно име, отечество и свободу наслѣдили, кое су намъ они пожертвованіемъ наймили и найвећи добара по себи оставили: ал' и то ће имъ познато быти, да смо мы оно полѣ, кое су намъ непокрчено оставили, покрчили и на нѣму семена умногъ боя посеяли; познато ће потомку быти, да смо она срдца, коя смо дивля и сурова наслѣдили, мы препитомили, изобразили, облагородили. Зато свакии онаи, кои желн свое име међу безсмртнымъ основательниан утемелительнма фонда наши нар. школа записано кодъ потомка оставити, тай ће могућну жертву радо у свако време приносити, подражаваюћи краеномъ примеру высокопочитаемого и родолюбивого данашнѣгъ нашегъ приложника, коме се и одъ страпе Сл. Школ. Депутаціе и Учредничества овогъ Листа предъ Србскомъ публнкомъ на указаномъ родолюбно найусрднѣе благодари.

Н.

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

(Редко свойство воде). У Андалузиѣ у Шпаніи налази се една река, коя се збогъ нѣне Топасу по-

добне жуте бое ель Тинто зове. Нѣна вода има едно особито чудновато свойство. Упадне ли у ню еданъ камень, да на другій камень наседне, то се претворе они за годину дана совршено у едно. На оной земли, кою вода еплакне, не расте ни една травка, и ни една риба не може у нѣнымъ волнама да живи. Ова река извире у Сіверн Морени, и задржава нѣно чудно свойство дотле, докъ се годъ друге воде съ нѣомъ не смешаю!

(даѣ Husland).

6. т. м. умрли су одъ удара: бывшій Вел. Варадскій Епископъ Францъ Ланкакъ у монастыру капуциномъ — и Јосифъ Наѣъ пожунскій каноникъ у 86 години свога живота.

СМЕСИЦА.

(Велика полза Сунцокрета, Сунчаника, Helianthusannuus). Овай за око великольпный цвѣтъ одъ особите е ползе у мочварнымъ предѣлма, гди многе грознице существуя] будући онъ сва отровна и шкодљива изпаренія усисава. Изъ нѣвогъ семена дае се добаръ зейтепъ правити, ал' се могу у кавезу птице съ нѣме раанити, а цвѣтъ дае добру раану за пчеле. Лишће (суво) се дае као дуванъ пушити, а стабла даю добаръ матеріалъ за огревъ. Како се красно мораю поля изузымати, ако оваи цвѣтъ међомъ у еданъ редъ посеет, окоо читави пѣива! Ово бы морало вальда за Банатъ и Мацарску, особито полезно быти. (По „Ökonomische Neuigkeiten von Andree 1842“).

Цена ране 10 Мая на Пешт. пѣяци

Пешт. меровъ, грош. б. вр.

	вайб.	сред.	лош.
Чисто жито	134	—	112
Наполица	95	—	85
Ражь	80	—	72
Ечамъ	66	—	58
Зобъ	54	—	48
Кукурузъ	85	—	75

Станѣ дунава у Буд.

9 Мая 8'. 7". 9". 10 Мая

9'. 1". 9". (надъ о.)

Издаватель Димитрій Іовановиѣтъ. (Bastei Gasse Nr. 349)

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА